

Bruxelles, den 26. juni 2018
(OR. en)

10555/18

ELARG 41
COWEB 102

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra: Generalsekretariatet for Rådet

til: delegationerne

Tidl. dok. nr.: 10374/18

Vedr.: UDVIDELSEN OG STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN
– Rådets konklusioner

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om udvidelsen og stabiliserings- og associeringsprocessen, som Rådet vedtog den 26. juni 2018.

RÅDET FOR ALMINDELIGE ANLIGGENDER**RÅDETS KONKLUSIONER OM UDVIDELSEN OG STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN**

1. Rådet noterer sig Kommissionens meddelelse af 17. april 2018 om EU's udvidelsespolitik samt rapporterne om Montenegro, Serbien, Tyrkiet, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Albanien, Bosnien-Hercegovina og Kosovo*. Rådet glæder sig over, at Kommissionen anvender sin nye metode og har harmoniseret sin rapporteringscyklus med vurderingen af de økonomiske reformprogrammer. Rådet noterer sig også Kommissionens meddelelse af 6. februar 2018 med titlen "Et troværdigt udvidelsesperspektiv for landene på Vestbalkan og et øget engagement heri fra den europæiske Unions side".
2. Rådet bekræfter på ny sin vilje til udvidelse som en fortsat central politik for Den Europæiske Union i overensstemmelse med den nye konsensus om udvidelse, som Det Europæiske Råd godkendte den 14.-15. december 2006, og efterfølgende konklusioner fra Rådet. Den er fortsat udtryk for en strategisk investering i fred, demokrati, velstand, sikkerhed og stabilitet i Europa. Det er et valg at tilslutte sig og forpligte sig til de centrale europæiske værdier, og dette er afgørende for alle partnere, der ønsker at opnå EU-medlemskab. I tråd med dette forventer Rådet, at partnerne tager ejerskab og tilslutter sig de europæiske værdier fuldt ud, og at de intensiverer gennemførelsen af de nødvendige reformer til gavn for deres befolkning. På grundlag af de fremskridt, der allerede er opnået, ser Rådet med tilfredshed på tilsagnet fra det vestlige Balkan på topmødet i Sofia og dets tilpasning til Sofiaerklæringen. Rådet minder om Thessalonikidagsordenen og Sofiaerklæringen og gentager EU's fulde engagement i det europæiske perspektiv for det vestlige Balkan. EU er fast besluttet på at styrke og intensivere sit engagement på alle niveauer for at støtte regionens politiske, økonomiske og sociale omstilling, herunder gennem øget bistand, der er baseret på håndgribelige fremskridt, som det vestlige Balkan gør på retsstatsområdet samt med socioøkonomiske reformer. Tyrkiet er fortsat kandidatland og en vigtig partner på mange områder.

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNSCR 1244 (1999) og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

3. I tråd med tidligere rådskonklusioner og inden for rammerne af de politiske Københavnskriterier og stabiliserings- og associeringsprocessen, der fortsat er den fælles ramme for forbindelserne med det vestlige Balkan, bekræfter Rådet på ny, i overensstemmelse med den nye konsensus om udvidelse, behovet for retfærdig og streng konditionalitet og princippet om egen fortjeneste kombineret med EU's evne i alle sine dimensioner til at optage nye medlemmer.
4. Rådet understreger det fortsatte behov for at fokusere på grundlæggende reformer for at løse vedvarende strukturelle mangler på områderne retsstatsforhold, grundlæggende rettigheder, økonomisk udvikling og konkurrenceevne samt styrkelse af demokratiske institutioner og reform af den offentlige forvaltning. En solid resultatliste over gennemførte reformer og konkrete og håndgribelige resultater på disse vigtige områder er fortsat afgørende, navnlig for det generelle tempo for tiltrædelsesforhandlingerne.
5. Retsstatsprincippet er en grundlæggende værdi, som EU bygger på, og som står i centrum for både udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen. Der er behov for reformer for at tackle de store udfordringer, som stadig skal håndteres på dette område, navnlig med hensyn til at sikre et uafhængigt, upartisk, ansvarligt og effektivt retsvæsen og i forbindelse med bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet samt beskyttelse af grundlæggende rettigheder, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, ikkediskriminerende behandling af nationale mindretal og imødegåelse af forskelsbehandling af sårbare grupper såsom romaerne og lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersexpersoner (LGBTI-personer). Situationen vedrørende ytringsfriheden og mediernes uafhængighed er fortsat et særlig alvorligt problem, der skal behandles som en prioritet på en beslutsom og effektiv måde. Der skal tages presserende og konkrete skridt for at undgå intimidering af, trusler mod og angreb på journalister og for at løse tilfælde, hvor dette forekommer. Der skal også gøres mere for at sikre ligestillingen mellem kønnene og respekten for kvinders og børns rettigheder. Der skal ligeledes gøres yderligere fremskridt med reformen af den offentlige forvaltning for at styrke og forbedre forvaltningen på alle niveauer. Rådet noterer sig med bekymring tendenserne til at boykotte parlamenter. Sikring af en inklusiv politisk dialog, navnlig i parlamenterne, og en stærkere rolle for civilsamfundsorganisationerne udgør fortsat vigtige elementer i et velfungerende demokrati. Rådet understreger betydningen af frie, retfærdige og gennemsigtige valg i overensstemmelse med OSCE's standarder.

6. Med hensyn til de økonomiske kriterier ser Rådet med tilfredshed på og er enig i Kommissionens analyse af behovet for at tackle de største strukturelle økonomiske og sociale udfordringer. Rådet opfordrer alle partnere til at gennemføre foranstaltningerne i de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet den 25. maj 2018 på grundlag af deres økonomiske reformprogrammer. Økonomiske reformer og styrkelse af retsstatsprincippet skaber gensidigt forstærkende fordele. Rådet understreger betydningen af at tackle strukturelle udfordringer og forbedre den økonomiske styring, konkurrenceevnen, erhvervs- og investeringsklimaet samt fremme bæredygtige offentlige finanser, vækst og jobskabelse. Rådet gentager vigtigheden af at bekæmpe hjerneflugt og skabe flere muligheder og dermed sikre et positivt perspektiv for de unge.
7. Gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde er afgørende elementer i både udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen. Rådet ser med tilfredshed på de fremskridt, der er gjort, og gentager betydningen af regionalt samarbejde, hvilket også blev understreget på topmødet i Sofia, især med hensyn til konnektivitet inden for regionen og med EU. Det støtter fuldt ud konstruktive initiativer og strukturer, der styrker inklusivt regionalt samarbejde. Rådet opfordrer til en yderligere indsats for at overvinde arven fra fortiden og fremme forsoning, bl.a. ved at arbejde for et klima af tolerance. Udtalelser og handlinger, som har en negativ indvirkning på de gode naboskabsforbindelser og på fredelig bilæggelse af tvister, skal undgås. Der er behov for en beslutsom indsats og en meget stærk politisk vilje for at sikre, at udestående bilaterale tvister løses. Rådet gentager endvidere behovet for at behandle nationale krigsforbrydelsessager uden forskelsbehandling, bekæmpe straffrihed og sikre ansvarliggørelse, herunder gennem meningsfuldt regionalt samarbejde og fuldt samarbejde med og støtte til arbejdet i mekanismen for internationale krigsforbrydertribunaler og de specialiserede afdelinger. Udestående tvister og spørgsmål bør løses i overensstemmelse med folkeretten og fastlagte principper, herunder aftalen om arvespørgsmål.

8. Rådet gentager betydningen af at uddybe samarbejdet om udenrigspolitiske spørgsmål yderligere og forventer en øget tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, især om spørgsmål, hvor vigtige fælles interesser er på spil, f.eks. om restriktive foranstaltninger og håndtering af hybride trusler. Tiltrædelse af EU er et valg, som kræver tilslutning til de principper, værdier og mål, som Unionen søger at fremme i og uden for sit umiddelbare nærområde, herunder at opnå fuld tilpasning til den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og afstå fra enhver handling, som strider mod den.
9. Rådet anerkender navnlig visumliberaliseringens betydning for borgerne, men tilskynder Kommissionen til fortsat nøje at overvåge gennemførelsen af alle betingelserne for visumliberalisering, herunder gennem sin opfølgingsmekanisme. Rådet minder om suspensionsmekanismen og tilskynder de pågældende myndigheder til at intensivere indsatsen for at sætte ind over for strømmen af åbenlyst ubegrundede asylansøgninger.
10. Terrorisme, radikalisering og organiseret kriminalitet udgør fortsat en sikkerhedstrussel for EU og hele regionen. I tråd med tidligere konklusioner fra Det Europæiske Råd og Rådet minder Rådet om vigtigheden af den eksterne dimension af EU's terrorbekæmpelsesarbejde og af yderligere styrkelse af samarbejdet om terrorbekæmpelse med Tyrkiet og det vestlige Balkan, navnlig med hensyn til bekæmpelse af fremmedkrigere og finansiering af terrorisme, forebyggelse og bekæmpelse af radikalisering, styrket grænsekontrol og bekæmpelse af ulovlig handel med skydevåben og lette våben. Der er også behov for yderligere bestræbelser og en solid resultatliste i kampen mod organiseret kriminalitet. Rådet minder om EU's støtte, navnlig ved hjælp af den integrerede forvaltning af den indre sikkerhed (IISG), og opfordrer fortsat partnere til at intensivere og håndhæve retlige og operationelle foranstaltninger på alle disse områder.

11. Rådet roser Tyrkiet og det vestlige Balkan for deres fornyede indsats og konstruktive samarbejde i forbindelse med håndteringen af migrationskrisen, som har givet tydelige resultater. Rådet gentager, at fortsat gennemførelse af erklæringen fra EU og Tyrkiet og fortsat støtte til partnerne langs Vestbalkanruten er påkrævet. Der er behov for yderligere foranstaltninger for at sikre tilstrækkelig administrativ og håndhævelsesmæssig kapacitet til at tackle udfordringerne i forbindelse med migration, herunder at bekæmpe smuglingen af migranter. EU vil fortsætte sin finansielle støtte og tekniske bistand for at styrke samarbejdet på dette område, herunder gennem EU-faciliteten for flygtninge i Tyrkiet.
12. Rådet understreger fortsat betydningen af strategisk kommunikation for at sikre offentlig støtte til og forståelse for fordelene og forpligtelserne ved udvidelse, samtidig med at desinformation imødegås. Rådet understreger det ansvar, som alle partnere har for klar kommunikation om disse fordele og forpligtelser, samt deres eget engagement i EU's værdier og EU-perspektiverne. Fortsat engagement fra EU's og medlemsstaternes side er stadig afgørende, også med hensyn til at føre en mere effektiv politik for strategisk kommunikation både over for partnerne og EU's borgere, navnlig gennem StratCom-taskforcen vedrørende det Vestlige Balkan.
13. Rådet minder om EU's fortsatte finansielle og tekniske bistand til udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen, navnlig i form af instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA II), hvis midtvejsevaluering er ved at være afsluttet. Der bør fortsat sættes fokus på nøgleprioriteter og bedre sammenhæng mellem den finansielle bistand og de generelle fremskridt i gennemførelsen af førtiltrædelsesstrategien, herunder gennem udbetaling af en resultatpræmie baseret på de opnåede fremskridt og resultater.
14. Rådet glæder sig over iværksættelsen af den prioriterede Sofiadagsorden, der bygger på de relevante aspekter i Kommissionens meddelelse, der blev vedtaget den 6. februar 2018.

UDVIDELSE

MONTENEGRO

15. Rådet glæder sig over de generelle fremskridt, der er gjort i tiltrædelsesforhandlingerne med Montenegro, hvor 31 ud af 35 kapitler er åbnet, og tre kapitler er foreløbigt afsluttet indtil videre. Nu, hvor den institutionelle ramme er fuldført, og den retlige ramme stort set er på plads, bør hele retsstatssystemet give mere konkrete resultater og føre til en styrket og holdbar resultatliste. Rådet minder navnlig om, at fremskridt inden for kapitlerne om retsstatsforhold og grundlæggende rettigheder, som fastsat i forhandlingsrammen, fortsat vil være bestemmende for tempoet i tiltrædelsesforhandlingerne overordnet set. Derfor bør Montenegro nu fokusere sine reformbestræbelser på at opfylde de foreløbige benchmarks for kapitel 23 og 24 og på at gennemføre de respektive handlingsplaner.
16. Rådet opfordrer kraftigt Montenegro til yderligere at intensivere bekæmpelsen af korrupcion og organiseret kriminalitet, hvidvaskning af penge og menneskehandel, herunder effektiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse, og at sørge for forbedringer inden for beslaglæggelse og konfiskation af aktiver fra kriminelle aktiviteter. De seneste angreb på journalister fremhæver, at der er et presserende behov for, at myndighederne garanterer et sikkert klima, som er befordrende for ytringsfrihed og mediernes uafhængighed. Der er også behov for en yderligere indsats for at fortsætte reformen af den offentlige forvaltning og styrke institutionernes uafhængighed.
17. For så vidt angår økonomiske reformer noterer Rådet sig i overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet med tilfredshed den fortsatte økonomiske vækst og opfordrer Montenegro til at træffe foranstaltninger for at sikre finanspolitisk holdbarhed, nedbringe den store offentlige gæld, mindske handelsunderskuddet, fremme reformer på vigtige områder som f.eks. offentlige udbud og arbejdsmarkedet og forbedre erhvervs klimaet.

18. Med hensyn til valg er Montenegros myndigheder nødt til at gøre noget ved alle de uregelmæssigheder, som internationale observatører har berettet om, og opretholde den politiske vilje til at gennemføre en omfattende og inklusiv valgreformproces for at øge tilliden til valgsystemet. Rådet gentager, at det er alle partiers ansvar at føre den politiske debat tilbage til parlamentet.
19. Rådet udtrykker stor tilfredshed med Montenegros fortsat positive rolle i videreudviklingen af det regionale samarbejde og fremme af gode naboforbindelser.
20. Rådet påskønner i høj grad Montenegros konsekvente samarbejde om udenrigspolitiske spørgsmål og navnlig dets fortsatte fulde tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

SERBIEN

21. Rådet glæder sig over de generelle fremskridt, der er gjort i tiltrædelsesforhandlingerne, hvor 14 ud af 35 forhandlingskapitler er åbnet, og to kapitler er foreløbigt afsluttet indtil videre. Rådet minder om, at fremskridt inden for kapitlerne om retsstatsforhold og grundlæggende rettigheder samt normalisering af Serbiens forbindelser med Kosovo som fastsat i forhandlingsrammen er afgørende og fortsat vil være bestemmende for tempoet i tiltrædelsesforhandlingerne overordnet set. Gennemførelsen af de foreløbige benchmarks for kapitel 23 og 24 og af de respektive handlingsplaner bør fortsat være retningsgivende for fremtidige reformer og føre til en solid resultatliste.
22. Rådet hilser det velkommen, at den serbiske regering på ny har bekræftet sit tilsagn om EU-integration som sit strategiske mål. Det er nu af afgørende betydning, at dette strategiske valg formidles mere aktivt og utvetydigt i den offentlige debat.

23. Rådet opfordrer indtrængende Serbien til i betydeligt omfang at øge sine reformbestræbelser på retsstatsområdet og navnlig til at sikre retssystemets uafhængighed og generelle effektivitet. Særlig vægt skal lægges på effektiv gennemførelse af reformer på dette område, herunder konkrete resultater og en holdbar resultatliste med effektiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse, navnlig med hensyn til bekæmpelse af korruption, organiseret kriminalitet og hvidvaskning af penge. Manglen på fremskridt på området ytringsfrihed vækker stigende bekymring. Myndighederne bør garantere et sikkert miljø, der bidrager til uhindret udøvelse af ytringsfriheden og mediernes uafhængighed som en prioritet, blandt andet ved at øge indsatsen for at efterforske tilfælde af angreb på journalister. Serbien er nødt til at lægge særlig vægt på fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, herunder beskyttelse af de mest sårbare grupper, og på ikkediskriminerende behandling af nationale mindretal i hele Serbien, især på områderne uddannelse, brug af mindretalssprog, adgang til medierne og gudstjenester på mindretalssprog. Tilfælde af hadefulde udtalelser, intimidering og angreb bør imødegås hurtigt og beslutsomt. Rådet gentager sin opfordring til effektiv gennemførelse af de relevante strategiske dokumenter. Endvidere skal gennemsigtighed, inklusion og kvaliteten af lovgivningen styrkes, blandt andet ved at fremme et gunstigt miljø for civilsamfundet. Der er et presserende behov for yderligere fremskridt vedrørende velfungerende uafhængige organer og demokratiske institutioner, herunder parlamentarisk kontrol, samt vedrørende forfatningsmæssige reformer. Efter de seneste valg understreger Rådet, at anbefalingerne fra internationale valgobservatører skal følges op snarest muligt. Rådet understreger også betydningen af national håndtering af krigsforbrydelser og fuldt samarbejde med mekanismen for internationale tribunaler.
24. For så vidt angår økonomiske reformer noterer Rådet sig i overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet med tilfredshed de fortsatte fremskridt, der er gjort, og opfordrer Serbien til yderligere at forbedre erhvervs klimaet, gøre noget ved den offentlige gæld og fremskynde gennemførelsen af strukturreformer, især i energi- og transportsektoren, på arbejdsmarkedet, i skatteforvaltningen og inden for offentlige udbud, herunder omstrukturering og privatisering af statsejede virksomheder.

25. For så vidt angår den EU-støttede dialog mellem Beograd og Pristina ser Rådet med tilfredshed på, at begge parter over for den højtstående repræsentant har givet tilsagn om at arbejde for en omfattende normalisering af forbindelserne, herunder i form af en juridisk bindende aftale, hvilket er afgørende for deres respektive vej mod EU og væsentligt for holdbar regional stabilitet.
26. Rådet glæder sig over ledelsesteamets meget forsinkede påbegyndelse af arbejdet med at udarbejde vedtægten for sammenslutningen/fællesskabet af kommuner med serbisk flertal i Kosovo i overensstemmelse med Bruxellesaftalen fra 2013 og aftalen fra august 2015 og forventer, at begge parter deltager konstruktivt i processen med henblik på hurtigt at indfri dette mangeårige tilsagn. Rådet opfordrer til hurtigt at overvinde de tilbageværende hindringer for gennemførelsen af aftalen om energi. I betragtning af at der kun langsomt sker fremskridt, understreger Rådet betydningen af at færdiggøre gennemførelsen af alle de andre tidligere aftaler og navnlig om broen i Mitrovica, integreret grænseforvaltning og gensidig anerkendelse af eksamensbeviser. Rådet opfordrer indtrængende Serbien til hurtigt at gennemføre sin del af alle tidligere aftaler i god tro og til at indgå i en konstruktiv dialog med Kosovo om at udforme og gennemføre fremtidige aftaler. Rådet glæder sig over gennemførelsen af aftalen om retssystemet i efteråret 2017, som sikrer et fungerende integreret retsvæsen i Kosovo og giver alle befolkningsgrupper adgang til retlig prøvelse. Rådet vil fortsat nøje overvåge Serbiens fortsatte engagement hen imod synlige og holdbare fremskridt inden for normalisering af forbindelserne med Kosovo, således at Serbien og Kosovo kan fortsætte på deres respektive vej mod EU, samtidig med at det undgås, at en af dem kan blokere for den anden i forbindelse med denne indsats, og med udsigt til, at begge lande bliver i stand til i fuld udstrækning at kunne udøve deres rettigheder og leve op til deres ansvar. Rådet udtrykker sin anerkendelse af den højtstående repræsentants arbejde med at lette dialogen og ser frem til hendes videre intensive engagement med parterne med henblik på at nå frem til en omfattende normalisering.
27. Rådet gentager sin opfordring til Serbien om gradvis at tilpasse sig EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i overensstemmelse med forhandlingsrammen og om snarest at vende den nuværende aftagende tendens.

28. Rådet opfordrer også Serbien til at afstå fra at afvige fra EU's fælles visumpolitik, hvor den nylige praksis, såsom indgåelse af visumliberaliseringsaftaler med visse tredjelande, giver anledning til bekymring.
29. Rådet hilser Serbiens konstruktive engagement i regionalt samarbejde velkommen og tilskynder Serbien til at fortsætte den vedholdende indsats for at styrke gode naboskabsforbindelser.

TYRKIET

30. Rådet bekræfter på ny den betydning, som det tillægger EU's forbindelser med Tyrkiet, en nøglepartner. Det er fortsat fast besluttet på at opretholde en åben og oprigtig dialog, at tackle fælles udfordringer og at samarbejde på vigtige områder af fælles interesse, såsom migration, terrorbekæmpelse, energi, transport, økonomi og handel. Rådet udtrykker sin anerkendelse af Tyrkiets betydelige indsats for at modtage og opfylde behovene hos mere end 3,5 millioner flygtninge. Fortsat gennemførelse af erklæringen fra EU og Tyrkiet, som nedbringer antallet af irregulære og farlige grænsepassager og redder menneskeliv i Det Ægæiske Hav, er i begge parter interesse og er fortsat af afgørende betydning. Styrket forvaltning af de fælles grænser med EU er fortsat en prioritet. I afventning af fuldstændig og effektiv gennemførelse af tilbagetagelsesaftalen mellem EU og Tyrkiet over for alle medlemsstater bør eksisterende bilaterale tilbagetagelsesaftaler og -bestemmelser i lignende aftaler og ordninger med EU-medlemsstaterne gennemføres på passende vis. Samarbejde på området retlige og indre anliggender med alle EU-medlemsstaterne er fortsat afgørende.

31. Rådet minder om sine konklusioner af 18. juli 2016, der omgående og kraftigt fordømte kupforsøget den 15. juli og gav udtryk for solidaritet med det tyrkiske folk og fuld støtte til de demokratiske institutioner i Tyrkiet. Størrelsen og omfanget af de foranstaltninger, der blev truffet i tiden derefter, som er ude af proportioner, giver imidlertid anledning til alvorlig bekymring. Rådet minder om de internationale standarder og forpligtelser, som Tyrkiet har tilsluttet sig og forpligtet sig til, og opfordrer det til hurtigst muligt at vende de negative tendenser.
32. Rådet er især bekymret over de fortsatte og dybt bekymrende tilbageskridt vedrørende retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder, herunder ytringsfriheden. Forværringen af retsvæsenets uafhængighed og funktion kan ikke tolereres, og det kan de igangværende restriktioner, tilbageholdelser, fængslinger og andre foranstaltninger rettet mod journalister, akademikere, medlemmer af politiske partier, herunder parlamentarikere, menneskerettighedsforkæmpere, brugere af sociale medier og andre i at udøve deres grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder heller ikke. Rådet gentager sin alvorlige bekymring over denne negative udvikling samt over den fortsatte tilbageholdelse af EU-borgere, blandt andre to græske soldater. Tyrkiet er nødt til hurtigt og effektivt at afhjælpe disse og mange andre alvorlige mangler og udestående spørgsmål, som er påpeget i Kommissionens rapport. Tyrkiet bør også øge sit samarbejde med Europarådet og dets relevante organer og institutioner samt forholde sig til deres vigtigste henstillinger og gennemføre alle Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols domme i overensstemmelse med artikel 46 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Rådet noterer sig særlig, at Venedigkommissionen gav en kritisk vurdering af de seneste ændringer af Tyrkiets forfatning, idet den fastslog, at de mangler tilstrækkelige kontrolforanstaltninger og bringer magtadskillelsen i fare.

33. Rådet forventer fortsat, at Tyrkiet utvetydigt forpligter sig til gode naboskabsforbindelser, internationale aftaler og fredelig bilæggelse af tvister, om nødvendigt med bistand fra Den Internationale Domstol. Rådet, som erindrer om og bekræfter tidligere konklusioner fra Rådet og Det Europæiske Råd i alle disse henseender, blandt andre Det Europæiske Råds konklusioner af 22. marts 2018, der kraftigt fordømmer Tyrkiets fortsatte ulovlige handlinger i det østlige Middelhavsområde og Det Ægæiske Hav, Rådets konklusioner af 11. december 2006 samt erklæringen af 21. september 2005, opfordrer Tyrkiet til at opfylde sine forpligtelser i henhold til forhandlingsrammen, herunder fuld, ikkediskriminatorisk gennemførelse af tillægsprotokollen til associeringsaftalen over for alle medlemsstater. Rådet gentager, at anerkendelse af samtlige medlemsstater er afgørende. Tyrkiet skal undgå trusler og handlinger, som skader gode naboskabsforbindelser, normalisere sine forbindelser med Republikken Cypern og respektere alle EU-medlemsstaters suverænitet over deres søterritorium og luftrum samt alle deres suveræne rettigheder, herunder bl.a. retten til at efterforske og udnytte naturressourcer, i overensstemmelse med EU-retten og folkeretten, herunder UNCLOS. Det er stadig afgørende, at Tyrkiet giver tilsagn om og bidrager til en samlet løsning på det cypriotiske problem, herunder dets eksterne aspekter, inden for rammerne af FN i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds relevante resolutioner og under overholdelse af de principper, som EU bygger på, og gældende fællesskabsret samt afholder sig fra enhver aktivitet, der bidrager til polarisering i EU-medlemsstaterne.
34. Rådet gentager sin opfordring til Tyrkiet om gradvis at tilpasse sig EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og om snarest at vende den nuværende aftagende tendens og minder om sin holdning vedrørende medlemsstaters tiltrædelse af internationale organisationer.
35. Rådet konstaterer, at Tyrkiet har bevæget sig længere væk fra Den Europæiske Union. Tyrkiets tiltrædelsesforhandlinger er derfor reelt gået i stå, og det kan ikke overvejes at åbne eller lukke yderligere kapitler, og der er ikke planlagt videre arbejde hen imod modernisering af toldunionen mellem EU og Tyrkiet.

STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN

DEN TIDLIGERE JUGOSLAVISKE REPUBLIK MAKEDONIEN

36. Rådet hilser det velkommen, at landet har overvundet sin dybe politiske krise, blandt andet ved fortsat gennemførelse af Pržinoaftalen og væsentlige fremskridt med de hastende reformprioriteter. Rådet glæder sig over, at den nye regering siden maj 2017, selv i en vanskelig politisk kontekst, har taget betydelige skridt til gradvis at genoprette en kompromissøgende kultur ved at inddrage alle interessenter, herunder oppositionen, med henblik på at styrke demokratiet og retsstaten og udvise ægte vilje til reformer på en inklusiv og gennemsigtig måde og har inddraget sine naboer i en ånd af gode naboskabsforbindelser.
37. Et tidligt parlamentsvalg, som led i Pržinoaftalen, fandt sted den 11. december 2016, og lokalvalg blev desuden afholdt i oktober 2017. Rådet noterer sig, at OSCE/ODIHR anså disse seneste valg for at være konkurrenceprægede, og at respekten for de grundlæggende frihedsrettigheder bidrog til gennemførelse af demokratiske valg. Rådet anerkender, at der er gjort fremskridt med hensyn til håndtering af henstillingerne fra OSCE/ODIHR og genskabelse af borgernes tillid til valgprocesser.
38. Rådet hilser med tilfredshed de første konkrete fremskridt hen imod genoprettelse af retsvæsenets uafhængighed, forbedring af domstolenes arbejde og opfølgning af den særlige anklagemyndigheds arbejde, hvorved tilbagegangen i de foregående år begynder at vende. Rådet minder om betydningen af fortsat at kræve juridisk ansvarliggørelse for de forseelser, som telefonaflytningerne i 2015 har bragt frem i lyset, og det manglende tilsyn i denne forbindelse, og at ansvaret for angrebet på parlamentet den 27. april 2017 skal fastslås. Rådet tilskynder til fortsat gennemførelse af strategien for reform af retsvæsenet og en yderligere indsats for at tackle udestående henstillinger, opnå yderligere håndgribelige resultater og sikre, at retsvæsenet kan fungere selvstændigt.

39. Rådet noterer sig med tilfredshed de fremskridt, der er gjort for at fremskynde EU's reformdagsorden. Det tilskynder alle parter til at bevare en konstruktiv dialog og fortsætte med at uddybe det nuværende reformtempo, navnlig på centrale områder af retsstatssektoren såsom bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet, reformen af retsvæsenet, bekæmpelse af radikaliserings og terrorisme samt reformen af efterretningstjenesterne. Det understreger betydningen af en afpolitiseret og meritbaseret offentlig forvaltning, valgreformer, mediefrihed og styrkelse af tilsynet med den udøvende magt. Rådet minder også om betydningen af en effektiv gennemførelse af de igangværende og planlagte reformer.
40. Rådet hilser med tilfredshed den konstruktive rolle, som civilsamfundet spiller med hensyn til at støtte demokratiske omstillingsprocesser, den væsentlige forbedring af det miljø, hvor civilsamfundet opererer og det engagement i ægte dialog og inddragelse, som regeringen har vist. Rådet minder om betydningen af gode forbindelser mellem de etniske grupper, støtter regeringens tilsagn om og glæder sig over, at der er truffet en række foranstaltninger for at opbygge større tillid mellem lokalsamfund og for yderligere at gennemføre Ohridrammeaftalen.
41. Rådet ser med tilfredshed på den bemærkelsesværdige forbedring i rammen for den offentlige økonomiske forvaltning og dens gennemsigtighed. Rådet opfordrer også landet til i overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet at håndtere vigtige udfordringer såsom bekæmpelse af den uformelle økonomi og korruption, manglen på en systematisk og effektiv retshåndhævelse og den uigennemsigtige lovgivningsmæssige ramme, tackle den høje ungdoms- og kvindearbejdsløshed samt modernisere uddannelsessystemet på alle niveauer.
42. Rådet noterer sig med tilfredshed landets øgede tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og tilskynder landet til yderligere at forbedre tilpasningen.

43. Som anført i Det Europæiske Råds og Rådets tidligere konklusioner er opretholdelse af gode naboforbindelser, herunder en gensidigt accepteret forhandlingsløsning på navnespørgsmålet i FN-regi, afgørende. Rådet ser med stor tilfredshed på undertegnelsen af aftalen om navnespørgsmålet med Grækenland, hvilket afslutter den langvarige debat, og det ser frem til ratifikationen og gennemførelsen af aftalen. Rådet hilser også indgåelsen af traktaten om venskab, godt naboskab og samarbejde med Bulgarien velkommen og understreger betydningen af dens fortsatte gennemførelse. Disse to store skridt bør sætte en effektiv stopper for alle krav, der er baseret på fejlfortolkning af historien.
44. På baggrund af ovenstående fremskridt, navnlig med hensyn til gennemførelsen af Pržinoaftalen, de hastende reformprioriteter og det positive momentum, som aftalen om navnespørgsmålet med Grækenland har skabt, er Rådet enig om at reagere positivt på ovenstående fremskridt, som den tidligere jugoslaviske republik Makedonien har gjort, og udstikker vejen hen imod indledningen af tiltrædelsesforhandlinger i juni 2019. I overensstemmelse hermed understreger Rådet den tidligere jugoslaviske republik Makedoniens afgørende behov for fortsat at gøre konkrete fremskridt i forbindelse med de hastende reformprioriteter og levere yderligere konkrete resultater i kampen mod korruption, mens det nuværende reformtempo bevares og uddybes. I dette øjemed opfordrer Rådet Kommissionen til på tæt hold at følge ovennævnte reformbestrebelse i den tidligere jugoslaviske republik Makedonien og vil vurdere fremskridtene på grundlag af den årlige rapport fra Kommissionen. Rådet erindrer om, at afgørelsen om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med den tidligere jugoslaviske republik Makedonien er med forbehold af afslutningen af de nationale parlamentariske procedurer og af Det Europæiske Råds godkendelse og derefter hurtigt vil blive efterfulgt af den første regeringskonference inden udgangen af 2019 afhængigt af de opnåede fremskridt. Rådet understreger, at denne vurdering af fremskridtene bør medtage yderligere konkrete og varige resultater, særlig med fokus på:
- reform af retsvæsenet, proaktiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse i korruptionssager og sager om organiseret kriminalitet, herunder på højt niveau;
 - reform af efterretnings- og sikkerhedstjenester;
 - reform af den offentlige forvaltning.
- Rådet noterer sig, at Kommissionen har til hensigt at indlede det fornødne forberedende arbejde.

ALBANIEN

45. Rådet bifalder Albaniens støtte fremskridt med reformer vedrørende de fem centrale prioriteter: reform af den offentlige forvaltning, reform af retsvæsenet, bekæmpelse af korruption, bekæmpelse af organiseret kriminalitet og beskyttelse af menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, samt ejendomsrettigheder. Der er en institutionel omstrukturering af retsvæsenet i gang som en hjørnesten i en omfattende reform af retsvæsenet. Genevalueringsprocessen for dommere og anklagere (undersøgelse) er begyndt at give de første konkrete resultater, herunder i forbindelse med højtstående medlemmer af retsvæsenet, under tilsyn af den internationale overvågningsoperation. Rådet opfordrer Albanien til at fortsætte det gode samarbejde med den internationale overvågningsoperation. Rådet opfordrer Albanien til at bygge videre på de hidtidige fremskridt og intensivt fortsætte reformen af retsvæsenet, som sigter mod større uafhængighed, ansvarlighed, professionalisme og effektivitet i retsvæsenet, navnlig gennem yderligere styrkelse af undersøgelsesprocessen, som er afgørende for dens succes.
46. Rådet udtrykker tilfredshed med bestræbelserne på at opnå en solid resultatliste inden for proaktiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse i bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet, men noterer sig samtidig, at optrævling af organiserede kriminelle grupper fortsat er en stor udfordring. Rådet understreger vigtigheden af, at Albanien yderligere gennemfører konkrete og varige resultater, herunder på det særlige område for bekæmpelse af dyrkning af og handel med narkotika. Rådet opfordrer Albanien til at fortsætte og udbygge bestræbelserne på at reducere cannabisdyrkning med udgangspunkt i de første betydelige resultater, der er observeret i de seneste måneder. Rådet roser Albanien for dets tætte og styrkede samarbejde med retshåndhævende agenturer i EU's medlemsstater og forventer, at denne gensidigt fordelagtige praksis videreføres.

47. Rådet understreger også, at Albanien skal styrke sin indsats på alle disse områder og sikre, at der også opnås flere håndgribelige resultater i kampen mod korruption på højt plan samt i optrævelingen af organiserede kriminelle netværk. Der bør ske systematisk retslig opfølgning på vellykkede retshåndhævelsesoperationer. Inden for rammerne af den igangværende reform af retsvæsenet er der stadig behov for at oprette specialiserede institutioner til bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet i henhold til den retlige ramme, der allerede er fastlagt. Etablering af en solid resultatliste for proaktiv efterforskning, retsforfølgning og domfældelse i kampen mod organiseret kriminalitet og korruption på alle niveauer er fortsat et vigtigt langsigtet mål, som fortsat kræver en yderligere struktureret og konsekvent indsats.
48. Rådet gentager, at det er nødvendigt at træffe effektive lovgivningsmæssige og politiske foranstaltninger for at styrke beskyttelsen af menneskerettigheder og politikker til bekæmpelse af forskelsbehandling, herunder ligebehandling af alle mindretal og lige adgang til rettigheder for personer fra disse mindretal i hele Albanien, og for at sikre en konsekvent gennemførelse af rammelovgivningen ved i relevante vedtægter at behandle alle udestående spørgsmål, herunder retten til fri selvidentificering. Rådet gentager ligeledes, at ejendomsrettigheder skal gennemføres effektivt.
49. Rådet bemærker, at en konsekvent og konstruktiv dialog mellem regeringen og oppositionen om EU-relaterede reformer fortsat er af central betydning for at gøre fremskridt med reformdagsordenen til gavn for borgerne og for at bringe landet tættere på EU.
50. Rådet gentager, at Albanien bør fremskynde reformer med henblik på at øge konkurrenceevnen og gøre noget ved den uformelle økonomi. I overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet tilskynder Rådet Albanien til yderligere at forbedre erhvervs- og investeringsklimaet, herunder sikre håndhævelse af ejendomsrettigheder, med alle midler fortsætte den finanspolitiske konsolidering og styrke skatteforvaltningen. Rådet hilser det velkommen, at der er gjort visse fremskridt inden for liberaliseringen af energimarkedet, transportinfrastruktur og digitalisering. Rådet opfordrer Albanien til at tage skridt til at tackle problemet med affaldshåndtering.

51. Rådet påskønner i høj grad Albaniens fortsatte fulde tilpasning til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Rådet ser positivt på engagementet og fremskridtet i bekæmpelsen af terrorisme og imødegåelsen af voldelig ekstremisme og tilskynder Albanien til at fortsætte bestræbelserne.
52. Rådet hilser Albaniens fortsatte konstruktive engagement i regionalt samarbejde velkommen. Rådet hilser det også velkommen, at Albanien har intensiveret dialogen med nabolandene for at tackle vigtige bilaterale spørgsmål og sikre gode naboforbindelser, hvilket fortsat er afgørende.
53. Rådet noterer sig med tilfredshed Albaniens øgede bestræbelser på at indføre effektive foranstaltninger til at modvirke det høje antal åbenlyst grundløse asylansøgninger, der indgives af albanske statsborgere til EU-medlemsstater og associerede Schengenlande. Disse foranstaltninger skal yderligere fortsættes sammen med fortsat samarbejde og dialog med de mest berørte lande, indtil der opnås vedvarende resultater.
54. På baggrund af ovenstående fremskridt, navnlig med hensyn til de fem centrale prioriteter, er Rådet enige om at reagere positivt på ovenstående fremskridt, som Albanien har gjort, og udstikker vejen hen imod indledningen af tiltrædelsesforhandlinger i juni 2019. I overensstemmelse hermed understreger Rådet, at det er af afgørende betydning, at Albanien yderligere konsoliderer de fremskridt, der er gjort med reformen af retsvæsenet, navnlig ved undersøgelsen, og opnår yderligere konkrete resultater i kampen mod korruption på alle niveauer og i kampen mod organiseret kriminalitet, navnlig inden for dyrkning af og handel med narkotika, mens det nuværende reformtempo bevares og uddybes. Dette omfatter:
- yderligere fremskridt i processen med at genevaluere dommere og anklagere, navnlig færdiggørelse af alle prioriterede sager, og afslutning af etableringen af uafhængige retslige strukturer i overensstemmelse med forfatningsreformen;
 - afslutning af etableringen af de specialiserede organer, navnlig den særlige struktur for bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet (SPAK, Special Anti-Corruption and Organised Crime Structure) og det nationale efterforskningskontor (NBI, National Bureau of Investigation) og domstolen;
 - styrkelse af resultatlisten for proaktiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse i kampen mod korruption og organiseret kriminalitet, herunder på højt niveau.

I dette øjemed opfordrer Rådet Kommissionen til på tæt hold at følge ovennævnte reformbestræbelser i Albanien og vil vurdere fremskridtene på grundlag af den årlige rapport fra Kommissionen. Rådet erindrer om, at afgørelsen om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Albanien er med forbehold af afslutningen af de nationale parlamentariske procedurer og af Det Europæiske Råds godkendelse og vil derefter hurtigt blive efterfulgt af den første regeringskonference inden udgangen af 2019 afhængigt af de opnåede fremskridt. Rådet understreger, at denne vurdering af fremskridtene bør medtage yderligere konkrete og varige resultater, særlig med fokus på retsstatsforhold. Hvad angår valg, lægger Rådet særlig vægt på, at Albanien håndterer de udestående henstillinger fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa. Rådet lægger også særlig vægt på Albaniens fortsatte bestræbelser på at mindske antallet af åbenlyst grundløse asylansøgninger og anmoder også Kommissionen om at sikre, at dette tages i betragtning.

Rådet noterer sig, at Kommissionen har til hensigt at indlede det fornødne forberedende arbejde.

BOSNIEN-HERCEGOVINA

55. Rådet hilser med tilfredshed færdiggørelsen af landets svar på spørgeskemaet til Kommissionens udtalelse om Bosnien-Hercegovinas ansøgning om EU-medlemskab gennem koordineringsmekanismen og opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til at gøre yderligere brug af denne vigtige mekanisme til udarbejdelse af sammenhængende og omfattende strategiske landsdækkende dokumenter, herunder dem, der kræves i henhold til stabiliserings- og associeringsaftalen. Rådet minder om, at selv om Bosnien-Hercegovinas ansøgning om EU-medlemskab i februar 2016 udgør et strategisk tilsagn om at tilnærme sig EU, er det nødvendigt hurtigt at omsætte det til omfattende reformresultater på stedet. Rådet udtrykker tilfredshed med vedtagelsen af nogle EU-orienterede reformer i Bosnien-Hercegovina såsom vedrørende punktafgifter eller landsdækkende strategier for miljø og udvikling af landdistrikterne. Rådet noterer sig dog med bekymring, at en uforsonlig retorik og valgkamp har sænket tempoet i reformerne væsentligt, navnlig med hensyn til reformdagsordenen.

56. Rådet minder om, at det forventer, at Bosnien-Hercegovina sikrer en fuldstændig og effektiv gennemførelse af reformdagsordenen i overensstemmelse med den handlingsplan, som Bosnien-Hercegovinas myndigheder har vedtaget, og i tæt samråd med civilsamfundet, til gavn for landets borgere og i tæt samarbejde med Den Europæiske Union, internationale finansielle institutioner og internationale partnere. Inklusive socioøkonomiske reformer, styrkelse af retsstaten, herunder styrkelse af uafhængighed og upartiskhed samt ansvarlighed, professionalisme og effektivitet i retsvæsenet, bekæmpelse af korrupsion og organiseret kriminalitet, bekæmpelse af radikaliserings og terrorisme, bekæmpelse af ulovlig indvandring samt reform af den offentlige forvaltning i overensstemmelse med europæiske standarder på alle forvaltningsniveauer og yderligere forbedring af samarbejdet mellem alle forvaltningsniveauer har fortsat høj prioritet.

Rådet beklager desuden de manglende fremskridt med hensyn til ytringsfrihed og opbygning af uafhængige medier og opfordrer Bosnien-Hercegovina til at intensivere indsatsen for at løse dette problem.

57. Rådet opfordrer indtrængende Bosnien-Hercegovina til som sin højeste prioritet at vedtage bestemmelser i Bosnien-Hercegovinas strafferetsplejelov i overensstemmelse med internationale standarder. Det opfordrer også til fuldstændig vedtagelse af loven om interessekonflikter samt loven om efterretningstjenester.

58. Rådet noterer sig meddelelsen om udskrivelse af parlamentsvalg den 7. oktober 2018. Rådet beklager de politiske partiers hidtidige manglende vilje til kompromis og opfordrer kraftigt Bosnien-Hercegovinas myndigheder til hurtigst muligt at ændre valgsystemet med henblik på at sikre gennemførelsen af resultaterne ved valget i oktober 2018. I denne henseende skal alle politiske ledere påtage sig deres ansvar og finde en løsning angående Folkenes Hus i Føderationen. Rådet mener, at valgreformer bør foregå i en ånd af dialog som et vigtigt element, og dermed opfordres Bosnien-Hercegovina også til at gennemføre henstillingerne fra OSCE-ODIHR for at bringe landet tættere på europæiske standarder og forbedre de demokratiske processer for fremtidige valg. Rådet anerkender også, at andre valgrelaterede spørgsmål, herunder bestemmelser om afholdelse af lokalvalg i Mostar og Bosnien-Hercegovinas præsidentskab, bør behandles på et senere tidspunkt efter valget, i overensstemmelse med europæiske standarder. I denne henseende understreger Rådet, at der ikke bør træffes lovgivningsmæssige eller politiske foranstaltninger, som vil gøre gennemførelsen af Sejdić-Finci-afgørelsen og relaterede afgørelser mere udfordrende. Disse reformer må dog ikke skade den videre gennemførelse af reformdagsordenen.
59. Desuden bekræfter på ny sit fulde engagement i EU-perspektivet for Bosnien-Hercegovina som et samlet, forenet og selvstændigt land og opfordrer alle myndigheder og politiske kræfter i Bosnien-Hercegovina til at overvinde uforsonlig retorik med rod i fortiden, sætte en stopper for lovprisning af dømte krigsforbrydere samt aktivt at fremme forsoning, bl.a. gennem uddannelse. Rådet opfordrer Bosnien-Hercegovina til at gå mere aktivt ind i regionalt samarbejde og opbygning af naboskabsforbindelser.

60. Rådet hilser fremskridtene med hensyn til økonomisk udvikling og konkurrenceevne velkommen. I overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet opfordrer Rådet dog Bosnien-Hercegovina til at tackle centrale udfordringer såsom en svag retsstat, et stadig dårligt erhvervsklima, fraværet af et fælles økonomisk rum, fragmenterede lovgivningsmæssige rammer, en stor og ineffektiv offentlig administration, en betydelig uformel økonomi, begrænset adgang til finansiering for nogle segmenter af økonomien, korrupsion, skævheder på arbejdsmarkedet med en høj strukturel ledighed og lav beskæftigelsesfrekvens med forbindelse til et dårligt uddannelsessystem, svag institutionel kapacitet og et ugunstigt investeringsklima og til at styrke den omfattende ramme for afvikling af banker. Rådet erindrer også om behovet for en større indsats fra Bosnien-Hercegovinas myndigheders side på miljøbeskyttelsesområdet.
61. Rådet tilskynder Bosnien-Hercegovinas myndigheder på alle niveauer til aktivt at støtte Kommissionens udtalelse om forberedelsesprocessen og til at give deres input til Kommissionens anmodninger. Rådet minder om, at Kommissionen ved udarbejdelsen af sin udtalelse skal være særlig opmærksom på gennemførelsen af Sejdić-Finci-afgørelsen. Rådet anerkender, at Bosnien-Hercegovinas forfatning anfører bosniere, kroater og serbere som konstituerende folk (sammen med andre), og gentager samtidig, at principperne om ligestilling for alle borgere og ikkeforskelsbehandling skal garanteres fuldt ud. Rådet vil vende tilbage til Bosnien-Hercegovinas EU-integrationsproces på grundlag af Kommissionens kommende udtalelse om landets ansøgning om medlemskab af EU.

KOSOVO

62. Rådet understreger betydningen af stabiliserings- og associeringsaftalen (SAA) med Kosovo og tilskynder til fortsat gennemførelse heraf. Aftalen, som kun omfatter EU, og som ikke berører medlemsstaternes stillingtagen til Kosovos status, danner den aftalemæssige ramme, inden for hvilken EU og Kosovo udbygger deres samarbejde og gør status over udviklingen i deres forhold. Aftalen giver Kosovo mulighed for at opnå holdbare fremskridt og tilnærmelse til Unionen, i overensstemmelse med regionens europæiske perspektiv og skaber handels- og investeringsmuligheder.
63. Rådet hilser Kosovos parlaments ratifikation af grænseaftalen med Montenegro i marts 2018 velkommen, hvilket opfylder et af de vigtigste kriterier for Kosovos visumliberalisering og er et vigtigt resultat i det gode naboskabs ånd. Rådet noterer sig, at Kommissionen har til hensigt at forelægge en vurdering af det sidste benchmark om styrkelse af resultaterne i kampen mod organiseret kriminalitet og korruption og opfordrer Kommissionen til at rapportere om, hvorvidt andre benchmarks fortsat er opfyldt.
64. Rådet glæder sig over, at de parlaments- og lokalvalg, der blev afholdt i 2017, generelt var præget af konkurrence og var velorganiserede i de fleste steder i Kosovo. Kampagnemiljøet blev dog skæmmet af et dybtliggende intraserbisk intimideringsmønster i mange kosovoserbiske samfund. Mere generelt opfordrer Rådet Kosovo til at sætte ind over for mangeårige svagheder i afviklingen af valg på grundlag af anbefalingerne fra EU's valgobservationsmissioner og i tæt samarbejde med andre internationale aktører, herunder OSCE/ODIHR.

65. Rådet tilskynder til, at der gøres en større indsats for at opbygge konsensus på tværs af det politiske spektrum for at fremme Kosovos europæiske dagsorden. Parlamentet bør forbedre sine resultater betydeligt som det vigtigste forum for lovgivende arbejde, politisk dialog og repræsentation samt i forbindelse med dets overvågningsfunktioner. Rådet udtrykker sine betænkeligheder ved gentagne tilfælde af vold i parlamentet i forbindelse med afstemningen om grænsen/skillelinjen.
66. Rådet opfordrer kraftigt Kosovo til at fremskynde gennemførelsen af de omfattende reformer, der kræves for at opfylde dets forpligtelser i henhold til SAA, for at få fuldt udbytte af mulighederne i denne. Rådet opfordrer Kosovo til at øge bestræbelserne på at afslutte den grundige gennemførelse af den europæiske reformdagsorden, der blev lanceret i november 2016, med det formål at forbedre retsstaten og den socioøkonomiske udvikling i Kosovo og opbygge en resultatliste over gennemførelsen af SAA.
67. Rådet ser med tilfredshed på forbedringen af erhvervsklimaet og opfordrer Kosovo til – i overensstemmelse med navnlig de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet – at øge indsatsen for at bekæmpe korruption og den uformelle økonomi, reducere den høje arbejdsløshed, navnlig ungdomsarbejdsløsheden, forbedre offentlige indkøb, beskytte EU-investorers ejendomsret, sikre procedurer til effektiv håndhævelse af kontrakter, forbedre uddannelse, styrke institutionelle kapaciteter samt styrke skatteforvaltningen og banksektorens generelle modstandsdygtighed. På det vigtige energiområde skal Kosovo øge energieffektiviteten, fremme vedvarende energi og følge op på sit tilsagn om at afvikle kraftværket Kosovo A, der er en af de største kilder til forurening på det vestlige Balkan, også for at forbedre livskvaliteten.

68. Rådet opfordrer Kosovo til omgående at intensivere sine bestræbelser på at forbedre retsstaten, herunder retsvæsenets uafhængighed og retfærdig procedure. Rådet noterer sig, at konteksten i den nordlige del af Kosovo giver særlige udfordringer, navnlig bekæmpelsen af kriminelle netværk, som kræver omgående og effektivt samarbejde med alle involverede parter, og det er fortsat dybt foruroliget over mordet på Oliver Ivanović i det nordlige Mitrovica i januar 2018. Det understreger nødvendigheden af, at gerningsmændene bliver retsforfulgt. Kosovo skal også fortsat styrke bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korruption. Rådet udtrykker bekymring over deportationen af seks tyrkiske statsborgere uden respekt for deres garanterede rettigheder. Rådet noterer sig betydelige fremskridt i bekæmpelsen af radikaliserings, ekstremisme og terrorisme og tilskynder til yderligere indsats. I denne forbindelse understreger Rådet især behovet for effektivt og tæt regionalt og internationalt samarbejde, herunder med Europol og Eurojust, under fuld overholdelse af deres regler og uden at dette berører medlemsstaternes stillingtagen til Kosovos status.
69. Hvad angår reformen af den offentlige forvaltning, skal der gennemføres meritbaseret og gennemsigtig rekruttering, forfremmelse og afskedigelse, som er baseret på objektive kriterier, herunder for så vidt angår uafhængige institutioner og agenturer, for at sikre, at disse organer fungerer uafhængigt og forvaltes effektivt. Menneskerettighederne skal fortsat fremmes og beskyttes effektivt i hele Kosovo, herunder fuld beskyttelse af kulturarv og religiøs arv. Der bør tages fat på inklusion og beskyttelse af personer, der tilhører mindretal, herunder en øget indsats for at gennemføre de eksisterende retlige rammer og at sikre trygge rammer og beskyttelse af deres ejendomsret, samt på styrkelsen af social samhørighed.
70. For så vidt angår den EU-støttede dialog mellem Pristina og Beograd ser Rådet med tilfredshed på, at begge sider i forhold til den højtstående repræsentant har engageret sig i at arbejde på en omfattende normalisering af forholdet, herunder i form af en juridisk bindende aftale, som er afgørende for deres respektive europæiske vej og for holdbar regional stabilitet.

71. Rådet glæder sig over den meget forsinkede påbegyndelse af ledelsesteamets arbejde med at udarbejde vedtægten for sammenslutningen/fællesskabet af kommuner med serbisk flertal i Kosovo i overensstemmelse med Bruxellesaftalen fra 2013 og aftalen fra august 2015 og forventer, at begge parter deltager konstruktivt i processen med henblik på hurtigt at indfri dette mangeårige engagement. Rådet opfordrer til hurtigt at overvinde de tilbageværende hindringer for gennemførelsen af aftalen om energi. I betragtning af at der kun langsomt sker fremskridt, understreger Rådet betydningen af at færdiggøre gennemførelsen af alle de andre tidligere aftaler og navnlig om broen i Mitrovica, integreret grænseforvaltning og gensidig anerkendelse af eksamensbeviser. Rådet opfordrer indtrængende Kosovo til hurtigt at gennemføre sin del af alle de tidligere aftaler i god tro og til at indgå i konstruktiv dialog med Serbien om at udforme og gennemføre fremtidige aftaler. Rådet glæder sig over gennemførelsen af aftalen om retsvæsenet fra efteråret 2017, som sikrer et fungerende integreret retsvæsen i Kosovo og giver alle samfund adgang til retfærdighed. Rådet vil fortsætte med nøje at overvåge Kosovos fortsatte engagement i retning af synlige og varige fremskridt i normaliseringen af forbindelserne med Serbien, således at Kosovo og Serbien kan fortsætte på deres respektive europæiske vej, samtidig med at det undgås, at de kan blokere for hinandens indsats i den forbindelse, og med udsigt til, at de begge i fuld udstrækning kan udøve deres rettigheder og leve op til deres ansvar. Rådet udtrykker sin anerkendelse af den højtstående repræsentants arbejde med at fremme dialogen og ser frem til hendes yderligere intensive engagement med parterne med henblik på at opnå en omfattende normalisering.
72. Rådet minder om, at fremskridtene i processen med normalisering af forbindelserne med Serbien er et væsentligt princip i SAA, og at de understøtter udviklingen af forbindelserne og samarbejdet mellem EU og Kosovo.
73. Idet Rådet minder om sin stærke bekymring over forsøget på at ophæve lovene om Kosovos specialistkammer, opfordrer det indtrængende Kosovo til fortsat at forpligte sig til specialistkammeret i fuld overensstemmelse med sine internationale forpligtelser og som en måde at vise sine sande bestræbelser på at garantere retsstaten, de grundlæggende frihedsrettigheder, retfærdighed og forsoning.

74. Rådet ser med tilfredshed på den aftale, der blev indgået om forlængelse af EULEX-missionen indtil juni 2020. Det opfordrer indtrængende Kosovo til at fortsætte med at arbejde tæt og effektivt sammen med EULEX og bidrage aktivt til EULEX' fuldstændige og uhindrede udøvelse af sit mandat.
75. Rådet glæder sig over indgåelsen og ikrafttrædelsen af rammeaftalen mellem Den Europæiske Union og Kosovo om de generelle principper for Kosovos deltagelse i Unionens programmer og understreger vigtigheden af, at Kosovo udnytter disse programmer fuldt ud. Det bifalder, at Kosovo vil tilslutte sig Erasmus+, COSME og programmerne Europa for Borgerne og Et Kreativt Europa.
-